

11
 "נשבע ה' בימינו ובורע עונו בימינו זו תורה שנאמר "מימינו איש דת למו ובורע עונו אלו תפילין שנאמר "ה' עוז לעמו יתן ומנין שהתפילין עוז הם לישראל דכתיב "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עלך ויראו ממך " ותניא ר' אליעזר הגדול אומר אלו תפילין שבראש א"ל רב נחמן בר יצחק לרב חייה בר אבין הני תפילין דמרי עלמא מזה כתיב בהו א"ל "ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ ומי משתבח קוב"ה בשכתייהו דישאל אין דכתיב "את ה' האמרת היום (וכתיב) הו' האמריך היום " אמרי ליהם תקב"ה לישראל אתם עשיתונו הטובה אחת בעולט ואני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם אתם עשיתונו חטיבה אחת בעולם שנאמר "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד ואני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם שנאמר ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי תינה בחד ביחא בשאר בתי מאי א"ל "כי מי גוי גדול ומי גוי גדול " אשרך ישראל " או הנסה אלהים " ולתתך עליון "

ספר דינון א, ז

12

תפילין - חירות

ענין הבכורות מסתיים במצות תפילין, שהן ביטוי של חירות, טוטפת של חירות.⁸⁷ לעתים, אושים המתענינים ביהדות שואלים אותנו: מה ענין הקיבויות הללו? עלינו לזכור מי אנחנו. אנו עם של עבדים משוחררים, בין אם עובדה זו מוצאת חן בעינינו, בין אם אינה מוצאת חן. פעם היו בעולם תקופות של עבדות. חלק מהאנושות היו אדונים וחלק היו עבדים, ולא היה להם אומץ להשתחרר. ובדאי לא היה להם כל-כך נעים להיות עבדים. אבל לפעמים הזדמן להם ששוחררו ואז שמחתם היתה גדולה מאוד, והם רקדו ברחובות. גם ביובל קיימת מצוה כללית של שחרור עבדים עליה היו מכריזים בתקיעת שופר, כי אין עבד לעולם, לנצח, חס ושלום. העבדים התחילו לשמוח בראש-השנה, וכיום-הכיפורים הופיע השכלול הסופי של חירותם.⁸⁸ שמחה זו התגלתה גם בסדרי התלבושת שלהם: "ועטרותיהן בראשיהן"⁸⁹. אצל הגויים העבדים גילו את שמחתם גם בסימנים חיצוניים והתקשטו בזרי דפנה, שהם מין זרי פרחים, כביטוי של חירות. כך לומדים במקצוע שמכונה 'היסטוריה כללית' (באמת ההיסטוריה שלנו היא ההיסטוריה הכללית, ולא זאת של הגויים). אפשר גם ללמוד ממנה סתות, ויותר את ההיסטוריה שלנו). התפילין הן זרי הדפנה שלנו, לא כזרי דפנה של הגויים שהם ריקים מתוכן. זרי הדפנה שלנו הם קבלת עול מלכות-שמים שזכינו להיות עבדים לדי' ולא עבדים לעבדים.⁹¹ זאת החירות שלנו.

תפילין - חובת הגוף

בסוף פרשתנו מתברר תוכן החירות שלנו על-ידי התפילין. לכן הוקשה כל התורה כולה לתפילין⁹⁰, שנאמר "והיה לך לאות על ירך ולזכרון בין עיניך למען תהיה תורת ד' בפין"⁹⁰. התפילין הן תמצית של כל התורה כולה: תלבושת של חירות, של סילוק שפלות העבדות⁹¹. לכן נקראו התפילין פאר, כמו שכתוב "פארך חבוש עליך"⁹². התפילין הן "חבש הפאר" של ישראל. עם ישראל הוא עם אלוהי, ומתוך-כך קישוט פאר זה חייב להיות מונח על כל ראש וראש של כל יחיד⁹³. זו מצוה פרטית, חובת הגוף, ואין אפשרות לקיימה על-ידי שליח, כדברי הגאון בעל "קצות החושן"⁹⁴. מצוה זו שהיא תמצית ויסוד לכל התורה: שייכת לכל כלל-ישראל ומתוך-כך לכל יחיד, עד כדי אפשרות לקיימה אף בחוץ-לארץ⁹⁵. אין זו מצוה כלל-ישראלית התלויה בארץ אלא מצוה שבגוף הפרטי של כל אחד.

שיעור הכנה, פרשת ב' טו